

Bryssel den 25 november 2015
(OR. en)

14440/1/15
REV 1

EDUC 309
JEUN 111
SOC 689
EMPL 448
RECH 284
MI 743
COMPET 534

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

av den: 23 november 2015

till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 13858/15 EDUC 292 JEUN 103 SOC 647 EMPL 425 RECH 267 MI 702
COMPET 498

Komm. dok. nr: 11554/15 EDUC 241 JEUN 63 SOC 494 EMPL 321 RECH 220 MI 531
COMPET 390

Ärende: 2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om
genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt
utbildningssamarbete (Utbildning 2020) Nya prioriteringar för det
europeiska utbildningssamarbetet – Antagande (den 23 november 2015)

För delegationerna bifogas 2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om
genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020),
som antogs av rådet vid dess 3428:e möte som hölls den 23 november 2015.

2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020)

Nya prioriteringar för det europeiska utbildningssamarbetet

1. Bakgrund

Europa står inför ett antal brådskande uppgifter: återställa jobbskapandet och den ekonomiska återhämtningen, uppnå hållbar tillväxt, överbrygga investeringsgapet, förbättra den sociala sammanhållningen, samordna hanteringen av migrationsflödet, prioritera förebyggandet av radikaliserings och våld. Samtidigt måste Europa ta tag i långsiktiga utmaningar, såsom åldrandet, anpassningen till den digitala eran och konkurrens i en global, kunskapsbaserad ekonomi.

Europas politiska svar inom ramen för Europeiska kommissionens politiska riktlinjer En ny start för EU: Mitt program för sysselsättning, tillväxt, rättvisa och demokratisk förändring¹ innebär en nystart. Det finns goda ekonomiska argument för att utbildning såsom en tillväxtvänlig sektor kan spela en central roll inom ramen för detta nya program. Investeringar i humankapital är utgifter som lönar sig. God utbildning hjälper till att främja ihållande ekonomisk tillväxt och en hållbar utveckling genom att utgöra en drivkraft bakom forskning och utveckling, innovation, produktivitet och konkurrenskraft. Medlemsstaterna bör göra nödvändiga investeringar i alla utbildningssystem i syfte att förbättra deras effektivitet och ändamålsenlighet för att höja färdighets- och kompetensnivån hos arbetskraften, så att de bättre kan förutse och svara mot de snabbt föränderliga behoven på de dynamiska arbetsmarknaderna i en alltmer digital ekonomi och med tanke på tekniska, miljömässiga och demografiska förändringar. Medlemsstaterna bör intensifiera insatserna för att förbättra allas tillgång till livslångt lärande av god kvalitet och genomföra strategier för aktivt åldrande som möjliggör ett längre arbetsliv.

¹ Lades fram av kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker för Europaparlamentet i Strasbourg den 15 juli 2014.

De tragiska utbrotten av våldsam extremism i början av 2015 var en skarp påminnelse om att våra samhällen är sårbara. Utbildning spelar en viktig roll för att de mänskliga och samhälleliga värderingar som vi delar ska tryggas och föras vidare till framtida generationer, för att främja tanke- och yttrandefrihet, social delaktighet och respekt för andra samt för att förebygga och motverka diskriminering i alla dess former, för att förstärka undervisningen i och acceptansen av dessa gemensamma grundläggande värderingar och lägga grunden för mer inkluderande samhällen genom utbildning – redan från tidig ålder². Utbildning kan hjälpa till att förebygga och motverka fattigdom och socialt utanförskap, främja ömsesidig respekt och lägga grunden för ett öppet och demokratiskt samhälle som bas för ett aktivt medborgarskap.

Utbildningssystemen står samtidigt inför utmaningen att säkerställa lika tillgång till högkvalitativ utbildning, särskilt genom att nå ut till de mest missgynnade och integrera människor med olika bakgrund – bland annat integrera nyanlända migranter³ på ett tillfredsställande sätt – i lärandemiljön och därigenom främja social konvergens uppåt. Mot denna bakgrund har utbildning en viktig roll i flera EU-strategier och EU-initiativ, bl.a.

Europa 2020-strategin, ungdomsgarantin, ungdomssysselsättningsinitiativet, initiativet om den digitala inre marknaden, den europeiska säkerhetsagendan, den europeiska migrationsagendan och investeringsplanen för Europa, samtidigt som medlemsstaternas befogenheter för sina utbildningssystem respekteras fullt ut. Utbildning 2020-samarbetet kompletterar nationella åtgärder och stöttar medlemsstaterna i reformarbetet för att ytterligare förbättra resultaten, genom utbyten, ömsesidigt lärande och insamling av evidens och uppgifter.

² Förklaring om främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning, Paris den 17 mars 2015.

³ Vid hänvisningar till migranter i denna text gäller följande:
Detta påverkar inte den rättsliga situationen vad gäller tillgång till utbildning för olika kategorier av migranter enligt vad som fastställs i tillämplig internationell rätt, EU-rätt och nationell rätt.

Utbildning ger individer den kunskap, de färdigheter och den kompetens som ger dem möjlighet att växa och påverka sin situation, genom att bredda deras perspektiv, utrusta dem för sina framtida liv, lägga grunden för ett aktivt medborgarskap och demokratiska värderingar och främja delaktighet, rättvisa och jämlikhet.

Kommissionens utbildningsöversikt för 2015 visar att stora utmaningar kvarstår:

- Bland 15-åringarna i EU underpresterar 22 % i matematik. Bland elever med låg socioekonomisk status uppgår andelen oroväckande nog till 36,6 %. Därutöver får 18 % av 15-åringarna i EU dåliga resultat i läsning och 17 % underpresterar inom naturvetenskap. Att underprestera inom dessa ämnesområden är ungefär 60 % vanligare bland pojkar än bland flickor⁴.
- En av fyra vuxna i Europa sitter fast i en situation med låg kompetensnivå, vilket begränsar tillträdet till arbetsmarknaden och samtidigt stänger dörren för vidareutbildning. Endast 4,4 % av de 66 miljoner vuxna som har högst grundskoleutbildning deltar i vuxenutbildning⁵.
- Andelen elever som lämnar⁶ skolan i förtid uppgår idag till 11,1 %. Det har gjorts goda framsteg mot det gemensamma överordnade Europa 2020-målet, men samtidigt uppgår antalet elever i Europa med för tidigt avslutad skolgång fortfarande till 4,4 miljoner och omkring 60 % av dessa är antingen inaktiva eller arbetslösa, vilket innebär högre risk för socialt utanförskap och lägre samhällsengagemang.
- Andelen personer med högskoleexamen⁷ fortsätter att öka och ligger nu på 37,9 %. Återigen har det gjorts goda framsteg mot det gemensamma överordnade Europa 2020-målet, men anställbarheten hos utexaminerade i EU är fortsatt stagnerande.

⁴ Resultaten från OECD:s Pisaundersökning 2012: Excellence through equity.

⁵ The Survey of Adult Skills: Implications for education and training policies in Europe, Europeiska kommissionen (2013).

⁶ Den andel av befolkningen i åldern 18 till 24 år som har högst grundskoleutbildning och inte längre deltar i utbildning.

⁷ Den procentuella andelen människor i åldern 30 till 34 år som har fullföljt högre utbildning (Eurostat).

Den omfattande halvtidsgenomgång av Utbildning 2020 som gjordes 2014, i vilken medlemsstaterna och de viktigaste intressenterna deltog och vilken ligger till grund för denna rapport, resulterade i tre huvudsakliga politiska slutsatser:

- Värdet av en integrerad ram för utbildning på alla nivåer bekräftades. Dagens behov av flexibilitet och övergångsmöjligheter mellan olika utbildningserfarenheter kräver en konsekvent politik, från förskola och skolåren och hela vägen till högre utbildning, yrkesutbildning och vuxenutbildning, så att principen om livslångt lärande upprätthålls.
- De fyra strategiska målen för Utbildning 2020 (och de nuvarande EU-riktmärkena) är fortfarande aktuella, eftersom de i rådets slutsatser från 2009 om Utbildning 2020 utformades på ett övergripande sätt och med tanke på framtiden, och de är en god utgångspunkt för åtgärder inom Utbildning 2020 fram till år 2020. Fokus inom politiken måste dock justeras, så att man inbegriper såväl brådskande ekonomiska och sysselsättningsrelaterade utmaningar som utbildningens roll för att främja rättvisa och delaktighet och för att förmedla gemensamma europeiska värderingar, interkulturella kompetenser och ett aktivt medborgarskap.
- Utbildning 2020 utgör ett viktigt bidrag till EU:s övergripande agenda för sysselsättning, tillväxt och investeringar, inklusive den europeiska planeringsterminen. I detta avseende skulle man om lämpligt kunna stärka såväl evidensbasen och det ömsesidiga lärandet kring reformutmaningar, såväl som ramens landsspecifika relevans.

Med de ovanstående utmaningarna och politiska slutsatserna i åtanke och för en bättre anpassning av Utbildning 2020 till EU:s politiska mandat och prioriteringar, föreslås i denna gemensamma rapport styrning av det europeiska samarbetet enligt denna ram fram till 2020, vilket innebär att arbetscykeln utökas från tre till fem år.

2. Huvudsakliga utmaningar som är avgörande för valet av framtida prioriteringar

Med utgångspunkt i genomgången av det nuvarande läget, och med beaktande av medlemsstaternas skillnader, presenteras här den utveckling och de huvudsakliga utmaningar inom den europeiska utbildningssektorn som har lett till fastställandet av de nya *prioriterade områden* och *konkreta frågor* som ska utvecklas fram till 2020.

De nya *prioriterade områdena* är följande:

- Relevanta och högkvalitativa kunskaper, färdigheter och kompetenser som utvecklas under livslångt lärande, med fokus på läranderesultat som främjar anställbarhet, innovation, aktivt medborgarskap och välmående.
- Inkluderande utbildning, jämlikhet, lika möjligheter, likabehandling och främjande av medborgerliga kompetenser.
- Öppen och innovativ utbildning för alla, helt anpassad till vår digitala era.
- Starkt stöd till lärare, skolledare och annan undervisande personal.
- Öppenhet och erkännande av färdigheter och kompetenser för att uppmuntra inlärning och arbetstagares rörlighet.
- Hållbara investeringar, kvalitet och effektivitet inom utbildningssystemen.

Dessa prioriterade områden och de konkreta frågor som hänför sig till dessa återges i bilagan till detta dokument.

2,1. Läranderesultatens kvalitet och relevans är avgörande för utvecklingen av färdigheter och kompetens

Den generellt låga grundläggande kunskaps- och färdighetsnivån i Europa hindrar den ekonomiska utvecklingen och begränsar individen på det sociala, professionella och personliga planet. För att öka anställbarheten och uppmuntra till innovationer och ett aktivt medborgarskap måste, grundläggande färdigheter, mot bakgrund av på Europaparlamentets och rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande från 2006, gå hand i hand med andra nyckelkompetenser och viktiga attityder, såsom kreativitet, företaganda och initiativtagande, digitala färdigheter⁸, kunskaper i främmande språk, kritiskt tänkande (vilket inkluderar it-kompetens och mediekompetens) och färdigheter som behövs i allt större utsträckning, t.ex. färdigheter inom miljövänlig ekonomi, den digitala sektorn och sjuk- och hälsovårdssektorn.

Underhålla läranderesultatet i ett livslångt perspektiv. Även om de flesta medlemsstaterna har genomfört omfattande strategier för livslångt lärande, bör de alla utveckla sådana strategier och se till att övergångsmöjligheterna gäller både mellan olika typer och nivåer av utbildning och mellan utbildning och arbete. Detta kräver återkommande satsningar på samordning och partnerskap mellan olika utbildningssektorer samt mellan utbildningsinstitutioner och berörda parter.

Förskoleverksamhet och barnomsorg är det första steget och ett av de mest effektiva sätten att höja kvaliteten inom nyckelkompetenser, men tjänsternas tillgänglighet och kvalitet behöver förbättras. Barnomsorgen för barn under tre år är särskilt problematisk i vissa länder. Enligt förslagen i de kvalitetskriterier för förskoleverksamhet och barnomsorg som medlemsstaternas experter tog fram under den föregående arbetsperioden, skulle det i prioriteringarna för det fortsatta arbetet kunna ingå bättre tillgänglighet, med fokus på missgynnade grupper, professionalisering av personalen, effektivare förvaltning, läroplaner samt finansierings- och uppföljningssystem.

⁸ Att förvärva digital kompetens innebär mer än renodlade digitala färdigheter och inkluderar säker, gemensam och kreativ användning av IKT, inbegripet kodning.

Åtgärder som avser att minska andelen elever som slutar skolan i förtid har införts i alla medlemsstater, men åtgärderna är inte alltid tillräckliga för de omfattande strategier som krävs enligt rådets rekommendation⁹ från 2011 eller för likvärdig evidensbaserad politik. En förbättring kräver ett långsiktigt åtagande och samarbete mellan olika sektorer, med fokus på rätt blandning av förebyggande, tidiga insatser och kompenserande åtgärder. Skolbaserade politiska strategier för att minska andelen elever som slutar skolan i förtid bör omfatta gemensamma åtgärder, aktivt deltagande från föräldrar, partnerskap mellan samhället och utomstående intressenter, åtgärder som stöder välmående bland eleverna och högkvalitativ handledning och rådgivning, för att se till att varje elev har samma tillgång till och möjlighet att delta i och dra nytta av högkvalitativ utbildning och för att göra det möjligt för alla elever att nå sin fulla potential.

Högre utbildning bör kunna ge den kunskapsbaserade ekonomin ett uppsving och svara på samhällets behov. Den högre utbildningen måste på ett effektivt sätt anpassas till de krav som ställs av ett föränderligt samhälle och en dynamisk arbetsmarknad och därmed höja Europas färdigheter och mänskliga kapital och stärka dess bidrag till den ekonomiska tillväxten. För att detta ska uppnås bör det säkerställas att moderniseringen fokuserar på synergier mellan utbildning, forskning, innovation och sysselsättning, sammankoppling av institutioner för högre utbildning med den lokala miljön och regionerna, genomförande av nyskapande lösningar som gör kursplaner mer relevanta (t.ex. genom IKT), förbättring av övergången till sysselsättning och förstärkning av det internationella samarbetet. Medan många medlemsstater fortfarande behöver minska andelen elever som slutar skolan i förtid och öka andelen utexaminerade, särskilt från missgynnade grupper, är det en prioritet att säkerställa att all högre utbildning förser eleverna med relevanta kunskaper, färdigheter och kompetenser på hög nivå, som förbereder dem för deras framtida karriär. Högre utbildning måste också bidra till att förbereda eleverna för ett aktivt medborgarskap baserat på en öppen attityd och kritiskt tänkande samt stöda den personliga utvecklingen, samtidigt som den fullt ut utför sin uppgift att överföra och ta fram kunskap.

⁹ Förenade kungariket röstade mot denna rekommendation.

Yrkesutbildning spelar en avgörande roll i utvecklingen av relevanta färdigheter. I de flesta medlemsstater är sysselsättningsgraden för utexaminerade med en yrkesexamen hög. Detta beror också på de åtgärder som vidtogs under perioden 2011–2014 för att genomföra resultaten i Bryggekommunikén inom ramen för Köpenhamnsprocessen, vilka syftade till att öka yrkesutbildningars resultat, kvalitet och attraktionskraft. Ytterligare reformer bör genomföras, i enlighet med de medellångsiktiga resultat som fastställs i slutsatserna från Riga av den 22 juni 2015. Man bör eftersträva utveckling av relevanta färdigheter genom att ytterligare främja arbetsbaserad inläring, såsom praktikplatser, lärlingsplatser och varvade yrkesutbildningar, stärka den europeiska alliansen för lärlingsutbildning, utveckla ytterligare partnerskap med alla intressenter på lokal, regional och nationell nivå och i större utsträckning på förhand identifiera kommande behov av färdigheter. Samtidigt bör man stärka den grundläggande utbildningen och fortbildningen för lärare vid yrkesutbildningar, även genom placeringar vid företag och inom industrin, för att hålla jämna steg med utvecklingen på området.

Vuxenlärande är utgångspunkten för uppdaterade och breddade kompetenser, aktivt medborgarskap och social sammanhållning. Färska undersökningar¹⁰ som visar att vuxna har dåliga grundläggande kompetenser, i kombination med globaliseringens påverkan på behovet av kompetenser och höga arbetslöshetsprocent, innebär att vi måste tillämpa den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande på ett bättre sätt. Bland annat måste styrningen bli effektivare och fler ta vara på möjligheten till vuxenutbildning. Tillhandahållandet måste bli mer flexibelt och tillgängligheten förbättras. Det behövs även bättre uppföljning och kvalitetssäkring på området (se bilaga). Vuxenutbildning ger nyanlända immigranter och personer med migrantbakgrund en möjlighet till vidareutbildning och omskolning och förbättrar dessa individers möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden och integreras i samhället.

¹⁰ Se särskilt OECD:s undersökning om vuxenbefolkningens kompetens, som genomförts inom ramen för programmet för internationell utvärdering av vuxnas kompetens (PIAAC).

2,2. Utbildning är avgörande för främjande av den sociala sammanhållningen, jämlikhet, likabehandling och medborgerlig kompetens

De flesta europeiska länderna och OECD-länderna är nu mindre jämlika än de varit på 30 år och detta påverkar utbildningsresultatet negativt, eftersom våra utbildningssystem har en tendens att återspegla rådande socioekonomiska statusmönster. Av denna anledning måste vi prioritera att komma ur den rådande situationen med flera generationer har låg utbildningsnivå. De flesta medlemsstater har vidtagit åtgärder för att förbättra tillgången till utbildning för elever från missgynnade grupper. Det finns emellertid fortfarande stora luckor på området och tillgången till högkvalitativ utbildning, från förskola och barnomsorg, fortsätter att vara en utmaning på många håll inom EU. Vi behöver effektiva åtgärder för att ta hänsyn till mångfald i alla dess former och för att erbjuda utbildningar som inkluderar alla och särskilt fokuserar på missgynnade grupper, såsom elever med särskilda behov, nyligen anlända migranter, personer med migrantbakgrund och romer. Ungdomsgarantin behöver också tillämpas fullt ut (t.ex. vad gäller placering på arbetsmarknaden, lärlingsplatser och möjligheter till en andra chans).

Skillnaderna mellan kvinnor och män på utbildningsområdet, vilka också beror på att könsstereotyper lever kvar, och skillnader i kvinnors och mäns val av utbildning måste åtgärdas. Toleransnivån inom lärandemiljön ska vara noll vad gäller mobbning, trakasserier och våld, oavsett om det handlar om kön eller något annat. Utbildningsanordnare och lärare, skollära och annan undervisande personal måste få verktyg och stöd för att skapa en inkluderande, jämlik, rättvis och demokratisk lärandemiljö, där alla behandlas lika. Öppna lärandemiljöer, såsom offentliga bibliotek, öppna vuxenutbildningscentrum och öppna universitet måste stödjas för att främja social delaktighet.

I Parisdeklarationen från den 17 mars 2015 kräver utbildningsministrarna åtgärder på alla nivåer för att ge utbildning en större roll i främjandet av medborgarskap och de gemensamma värderingarna frihet, tolerans och icke-diskriminering, stärkande av den sociala samhörigheten och hjälp till ungdomar att bli ansvarstagande, öppna och aktiva invånare i ett blandat och inkluderande samhälle¹¹. Utbildning är ett viktigt vapen i kampen mot marginalisering och radikalisering. En av huvudfrågorna under den nya arbetsperioden är uppföljningen av deklARATIONEN. Den kommer att bestå av gemensam analys, peer learning, möten, spridning av god praxis och konkreta åtgärder med finansiering från Erasmus+, i linje med de fyra områden som anges i deklARATIONEN: i) se till att barn och unga erhåller sociala, medborgerliga och interkulturella kompetenser genom att främja demokratiska värderingar och grundläggande rättigheter, social delaktighet och likabehandling samt ett aktivt medborgarskap, ii) uppmuntra kritiskt tänkande och mediekunskaper, iii) främja utbildning för barn och unga från missgynnade förhållanden, och iv) uppmuntra till en interkulturell dialog genom alla former av inläring i samverkan med annan relevant politik och andra relevanta intressenter.

Det pågående flödet av migranter till Europa gör att insatser inom ovannämnda områden blir än viktigare. Ankomsten av människor med varierande bakgrund skapar en utmaning för utbildningssektorn och dess aktörer i hela Europa. För de migranter som stannar i våra länder är integrering i utbildning ett avgörande steg mot social delaktighet, anställbarhet, självförverkligande på det yrkesmässiga och personliga planet och aktivt medborgarskap. I detta sammanhang är den första prioriteringen att underlätta en effektiv inläring av värdlandets språk. En framgångsrik integrering av migranter är också beroende av att interkulturella färdigheter utvecklas bland lärare, skolledare och annan undervisande personal samt elever och föräldrar, så att det finns större beredskap för kulturell mångfald i lärandemiljön. Den europeiska dimensionen av migration understryker hur viktigt det är att till fullo stödja medlemsstaterna i deras integrationsinsatser, bland annat genom att inkludera gemensam analys, peer learning, konferenser och spridning av god praxis.

¹¹ Den icke-formella utbildningen är viktig för att uppmuntra unga att delta i samhället och den demokratiska processen – en av prioriteringarna för EU-samarbetet i ungdomsfrågor (EU:s ungdomsrapport 2015).

2,3. Vad krävs för relevant utbildning av hög kvalitet?

Aktivare bruk av innovativa pedagogiska och verktyg för utveckling av digitala färdigheter:

Utbildning på alla nivåer kan gynnas av användning av beprövad innovativ pedagogisk praxis och didaktiskt material som på ett konkret sätt visat sig bidra till ett inkluderande, engagerat lärande för olika slags elever och studenter. Flera medlemsstater har rapporterat om initiativ för att öka de digitala färdigheterna hos lärare och studenter och en tredjedel av länderna har tagit fram nationella strategier för digitaliseringen av utbildningssystemet. Ändå återstår mycket arbete. Samhällena blir alltmer digitala, vilket ökar efterfrågan på digitala färdigheter. Utbildningssektorn måste tillgodose denna efterfrågan och det kommer att krävas investeringar i infrastruktur, organisatoriska förändringar, digitala hjälpmedel, digitala färdigheter hos lärare, skollära och annan undervisande personal samt digitala (öppna) utbildningsresurser och programvara av toppkvalitet.

Utbildningssystemet behöver använda sig av nya IKT-metoder och ta till sig innovativ och aktiv pedagogik som baseras på projektbaserade metoder och aktivt deltagande. Öppna lärandemiljöer – såsom offentliga bibliotek, öppna vuxenutbildningscentrum och öppna universitet – kan underlätta samarbete mellan olika utbildningsområden, även för elever från missgynnade förhållanden.

Starkt stöd till lärare, skolledare och annan undervisande personal, som har en mycket viktig roll för att säkerställa elevernas framgång och genomförandet av undervisningspolitik: Många medlemsstater anger att de har vidtagit åtgärder för bättre kompetensutveckling för lärarna och understryker att den grundläggande utbildningen och fortbildningen måste vara behovsanpassad och kombinera ämnesområden med pedagogik och praktik. Att utrusta lämplig personal på alla nivåer och i alla utbildningssektorer med god pedagogisk kompetens, baserad på gedigen forskning och praxis, kvarstår som prioritet. De bör utbildas i att hantera elevernas individuella behov och den allt större mångfalden i social, kulturell, ekonomisk och geografisk bakgrund, att förebygga att elever slutar skolan i förtid och att använda innovativ pedagogik och IKT-verktyg på ett optimalt sätt. Samtidigt behöver de även själva stöd i början av karriären.

I flera länder påverkas utbildningskvaliteten i allt större utsträckning av personalbrist, samtidigt som intresset för lärarutbildningarna dalar kraftigt. Medlemsstaterna bör därför vidta åtgärder för att öka läraryrkets dragningskraft och status¹². Det krävs omfattande, långsiktiga politiska åtgärder för att se till att de mest lämpade kandidaterna med olika bakgrund och erfarenheter väljs ut och att lärare har attraktiva karriärutvecklingsmöjligheter, också för att justera den nuvarande ojämna könsfördelningen.

¹² Policy Measures to Improve the Attractiveness of the Teaching Profession in Europe, Europeiska kommissionen (2013).

Förenklad rörlighet i utbildningssyfte på alla nivåer: EU:s första resultattavla för rörlighet från 2014, som togs fram efter rådets rekommendation om rörlighet i utbildningssyfte 2011, visar på stora skillnader mellan medlemsstaterna vad gäller möjligheten till rörlighet. Hindren består fortfarande av informationssvårigheter, brist på elevstöd och erkännande av utbildningarna. Det måste tas fram lösningar som ger större öppenhet, bättre kvalitet och möjlighet till validering och erkännande av kompetenser och kvalifikationer. Det behövs bättre information för att man ska kunna kartlägga rörligheten.

Stöd till internationaliseringen av högre utbildning och yrkesutbildning är fortfarande en av våra prioriteringar. Det skulle kunna innefatta politiskt samarbete med andra regioner i världen i fråga om kvalitetssäkring och främjande av läranderesultat, framtagande av strategiska partnerskap och gemensamma kurser samt främjande av studenters, lärares och forskares rörlighet samt insatser för att underlätta utnyttjandet av kvalifikationer förvärvade utanför EU.

Förbättrade och förenklade EU-verktyg för öppenhet och erkännande och bättre synergier dem emellan: Verktyg för öppenhet och erkännande är nödvändiga för att utveckla rörlighet, anställningsbarhet och livslångt lärande. Vissa av dem, såsom Europass, används i stor utsträckning. För att garantera större öppenhet har de flesta medlemsstaterna tagit fram nationella referensramar (NQF) som utgår från den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF). Många medlemsstater har genomfört det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (ECVET), den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (EQAVET) och referensramen för kvalifikationer för det europeiska området för högre utbildning (QF-EHEA).

Det kommande arbetet bör främja valideringen av icke-formellt och informellt lärande samt underlätta öppenhet och jämförbarhet beträffande kvalifikationer inom hela Europa. När det gäller nyanlända migranter, skulle de befintliga öppenhetsinstrumenten också kunna bidra till en bättre förståelse inom EU av kvalifikationer som införskaffats i tredjeland och vice versa. Adekvat erkännande och validering gör det möjligt att introducera öppna och innovativa inlärningsmetoder, inbegripet sådana som utnyttjar digital teknik.

Det kommande arbetet bör även inriktas på ett mer effektivt genomförande av EQF och NQF samt på ytterligare utveckling av EQF i syfte att förbättra öppenheten och jämförbarheten beträffande kvalifikationer. Användning av EQF och NQF kan stödja befintlig praxis för erkännande och därmed göra processen för erkännande enklare.

För att nå ut till ännu fler bör man också efter en preliminär konsekvensbedömning särskilt uppmärksamma behovet av att förenkla och rationalisera redan existerande EU-verktyg, såsom verktyg, portaler och andra tjänster som rör färdigheter och kvalifikationer och som riktar sig till den bredare allmänheten, i syfte att förstärka det uppsökande arbetet.

Överbrygga investeringsgapet: Effektiva investeringar i bra utbildning bidrar till en hållbar tillväxt. I krisens spår har dock medlemsstaternas budgetar förblivit magra och flera av dem har i realiteten skurit ned på utbildningskostnaderna. Detta tyder på att medlemsstaterna behöver hjälp att utveckla reformer som leder till högkvalitativ utbildning på ett effektivare sätt och i ett bredare samhällsperspektiv. Investeringsplanen för Europa, Erasmus+ och europeiska struktur- och investeringsfonder, t.ex. sysselsättningsinitiativet för unga och Horisont 2020, kan bidra till fler investeringar och stötta prioriteringarna inom Utbildning 2020 och samtidigt trygga kopplingarna till andra politikområden.

3. Styrning och arbetsmetoder

Förvaltningen av Utbildning 2020 har förbättrats sedan den gemensamma rapporten från 2012, särskilt genom bättre bevisbygge (utbildningsöversikten Education and training monitor) och en mer operativ ingångsvinkel i form av arbetsgrupper och genom utveckling av regelbundna plattformar för utbyte mellan huvudsakliga intressenter, tex. forumet för allmän utbildning, yrkesutbildning och ungdomsfrågor. Översikten visar på följande gemensamma riktlinjer för den kommande arbetsperioden:

Fokus på analysdata och bättre uppföljning av framstegen är förutsättningar för att Utbildning 2002 ska fungera ändamålsenligt och detta kommer att genomföras i samarbete med Eurostat, Eurydice-nätverket, Cedefop, OECD och andra organisationer.

- ***Effektiviserad och förenklad rapportering*** inom Utbildning 2020-samarbetet är fortfarande en av prioriteringarna och underlättas av att arbetsperioden förlängs till fem år. Alla analytiska och aktuella uppgifter och siffror som är tillgängliga genom t.ex. Eurydice-nätverket och Cedefop (ReferNet) kommer att utnyttjas optimalt. Dessutom kommer aktuella nationella uppgifter att beaktas i de landsspecifika kapitlen om utbildningsöversikten, om de är metodologiskt välgrundade.

Starkare band mellan utbildningssektorn, affärsvärlden och forskningen samt bättre involvering av arbetsmarknadens parter och det civila samhället kommer att göra Utbildning 2020 effektivare och göra utbildning mer framträdande i arbetet med att förbättra Europas innovationskapacitet. Kunskapsallianser och branschspecifika kunskapsallianser inom Erasmus+, Marie Curie-insatser och Europeiska institutet för innovation och teknik inom ramen för Horisont. 2020-programmet är de aktuellaste lösningarna på detta. Genom forumet för allmän utbildning, yrkesutbildning och ungdomsfrågor, det europeiska forumet mellan universitet och företag, företagsforum för yrkesutbildningar och olika temaforum i medlemsstaterna kommer intressenternas deltagande att stimuleras. Det är dags att satsa på samarbeten mellan det europeiska civila samhället och de europeiska arbetsmarknadsparterna, så att deras expertis och räckvidd kan utnyttjas till fullo.

Utbildning 2020-verktygen har visat sig effektiva, men har inte alltid fungerat väl på nationell nivå. Det har särskilt berott på bristande synkronisering och marknadsföring samt låg medvetenhet om vilken nytta resultaten kan ge. Verktygen för Utbildning 2020 kommer att stärkas:

- För att förbättra öppenheten och samstämmigheten för aktiviteter inom Utbildning 2020 ska kommissionen tillsammans med medlemsstaterna (inklusive länderna i ordförandeskapstrion) ta fram en **indikativ löpande arbetsplan för Utbildning 2020**, som ska integrera och ge en tydlig översikt över nyckelaktiviteter och peer learning-aktiviteter som planeras äga rum under informella möten mellan högt uppsatta tjänstemän, det vill säga generaldirektörer för skolor, yrkesutbildningsanstalter och högre utbildningsanstalter (generaldirektoratens möten) samt högnivågruppen för utbildningsfrågor, Utbildning 2020-arbetsgrupper, rådgivande gruppen för den europeiska referensramen för kvalifikationer och permanenta arbetsgruppen för indikatorer och referensvärden.
- Från och med 2016 kommer en ny typ av **arbetsgrupper**¹³ att arbeta med de **konkreta frågor** inom Utbildning 2020 som förtecknas i bilagan. Deras mandat kommer att föreslås av kommissionen och anpassas mot bakgrund av synpunkter från medlemsstaterna, framför allt genom utbildningskommittén. Arbetsgrupperna kommer regelbundet att rapportera till de relevanta informella grupper av högt uppsatta tjänstemän (det vill säga generaldirektoratens möten och högnivågruppen för utbildningsfrågor) som kan ge råd och till utbildningskommittén, som uppmärksammar rådet på intressanta resultat. Innovativa arbetsmetoder kommer att uppmuntras och gruppernas resultat spridas på ett effektivare sätt, för att möjliggöra ett aktivt kunskapsutbyte samt underlätta uppföljningsarbete.

¹³ Dessa arbetsgrupper – som först inrättades av kommissionen inom ramen för arbetsprogrammet Utbildning 2010 för att genomföra den öppna samordningsmetoden inom utbildningen – erbjuder ett forum för utbyte av bästa praxis på dessa områden. De sammanför experter från medlemsstaterna på frivillig basis.

- Normalt genomförs *peer learning-aktiviteter inom Utbildning 2020* inom arbetsgrupperna, och nu kommer dessa att utökas, så att medlemsstater med liknande svårigheter kan arbeta tillsammans. *Inbördes utvärderingar* som anordnas på frivillig basis som ett led i genomförandet av den gemensamma rapporten från 2012 med fokus på nationsspecifika utmaningar har visat sig nyttiga under generaldirektoratens informella möten, men kräver mer förberedelser och en interaktiv dialog. Specifika nationella reformplaner kan också stödjas genom skräddarsydd *inbördes rådgivning*¹⁴.
- Det kommer att ges tillfälle till *utbyten av god praxis* och nyttiga erfarenheter, om relevant med internationella exempel, genom tematiska aktiviteter, utbyte av policymetoder och olika arrangemang för kunskapsöverföring och utbyte av fungerande utbildningsmetoder. För att underlätta ett effektivt tillvaratagande av vissa viktiga resultat av Utbildning 2020 som uppnås av aktörer på utbildningsområdet kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt att sprida de viktigaste budskapen på EU:s officiella språk, i mån av tillgängliga resurser. Spridningsstrategier kommer dessutom att inkluderas i mandaten för Utbildning 2020-arbetsgrupperna och kommer att återspeglas i det rullande arbetsprogrammet.
- *Utbildningsöversikten*, som är synkroniserad med den europeiska planeringsterminen och ger uppdaterad tematisk och landsspecifik information, kommer systematiskt att användas vid politiska debatter i rådet och parlamentet, i diskussioner om utmaningar och reformer inom utbildning.
- Potentialen hos programmet *Erasmus+* ska utnyttjas till fullo för att förbättra effekterna av Utbildning 2020-verktygen, t.ex. genom att förankra förberedelser inför politisk försöksverksamhet i arbetsgrupperna och använda sig av insamlade resultat från framstående projekt.

¹⁴ Inbördes rådgivning är ett instrument som på frivillig och öppen basis sammanför professionella kolleger från ett litet antal nationella förvaltningar för att tillhandahålla extern rådgivning till ett land som genomgår en betydande politisk utveckling. Den är avsedd att gå utöver informationsutbyte och erbjuda ett forum för lösningar på nationella utmaningar genom en workshop som bygger på deltagande.

- Visserligen har positiva åtgärder vidtagits för att främja utbildningssamarbetet och med sysselsättningskommittén vid uppföljningen till 2012 års gemensamma rapport men det finns fortfarande utrymme att undersöka möjligheterna att förbättra och bättre strukturera denna samverkan, t.ex. genom att uppmuntra fler faktabaserade diskussioner om frågor rörande humankapital i linje med slutsatserna från rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) av den 9 mars 2015.
- Förbättra samarbetet både inom rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) och med andra rådskonstellationer.

PRIORITERADE OMRÅDEN FÖR DET EUROPEISKA UTBILDNINGSSAMARBETET

Vid halvtidsgenomgången bekräftades relevansen av följande fyra *strategiska mål*, som togs fram av rådet 2009 för Utbildning 2020:

1. Förverkliga livslångt lärande och rörlighet.
2. Förbättra utbildningens kvalitet och effektivitet.
3. Främja lika möjligheter för alla, social sammanhållning och aktivt medborgarskap.
4. Öka kreativiteten och innovationsförmågan, inklusive företagandan, på alla utbildningsnivåer.

Vid genomgången underströks medlemsstaternas gemensamma mål att förenkla de nuvarande prioriterade insatsområdena inom dessa strategiska mål. I diagrammet nedan föreslås en minskning från tretton till sex *prioriterade områden*, där vart och ett kan bidra till att uppfylla ett eller flera strategiska mål fram till 2020. Varje prioriterat område överensstämmer med och bidrar till EU:s övergripande politiska prioriteringar.

Som svar på rådets begäran om mer *konkreta uppgifter* angående områdena för det kommande arbetet har de prioriterade områdena delats upp i konkreta frågor. Dessa frågor kommer att följas upp genom arbetsmetoderna och verktygen för Utbildning 2020. De visar på i) en gemensam utmaning för medlemsstaterna ii) det mervärde som kan nås genom att hantera dem gemensamt på EU-nivå. De *konkreta frågorna* kommer att utgöra grunden för mandatet för nästa generation av arbetsgrupper inom ramen för Utbildning-2020.

Medlemsstaterna ska välja de områden och frågor som de vill samarbeta inom, i enlighet med sina nationella prioriteringar.

PRIORITERADE OMRÅDEN	Konkreta frågor
<p>1 Relevanta och högkvalitativa kunskaper, färdigheter och kompetenser, som utvecklas genom livslångt lärande, med fokus på läranderesultat som främjar anställbarhet, innovation, aktivt medborgarskap och välmående</p>	<ul style="list-style-type: none"> i. Inom hela Europa främja de målinriktade politiska åtgärder som minskar dåliga resultat inom grundläggande färdigheter, inklusive språk, läs- och skrivkunighet, matematik, naturvetenskap och digital kunskap. ii. Stödja utvecklingen av övergripande färdigheter och nyckelkompetenser (i linje med referensramen för nyckelkompetenser för livslångt lärande), särskilt digitala färdigheter, företaganda och språkkunskaper. iii. På nytt lansera och fortsätta arbetet med strategier för livslångt lärande och hantera övergångsperioderna inom utbildning, samtidigt som man genom högkvalitativ rådgivning stöder övergångar till och mellan yrkesutbildning och utbildning, högre utbildning och vuxenutbildning (inklusive icke-formellt och informellt lärande) samt från utbildning och yrkesutbildning till arbete. iv. Främja allmän och rättvis tillgång till förskoleverksamhet av hög kvalitet till överkomliga priser, särskilt för mindre gynnade, och föra arbetet med kvalitetskriterier på detta område framåt. v. Minska andelen elever som slutar skolan i förtid genom att stödja skolbaserade strategier med en övergripande inkluderande elevcentrerad utbildningsvision och möjligheter till en andra chans med tonvikt på effektiva lärandemiljöer och pedagogiska modeller. vi. Understryka betydelsen av högre utbildning för arbetsmarknaden och samhället, bland annat genom att bättre förstå arbetsmarknaden och förekomma behoven, t.ex. genom uppföljning av karriärerna för personer med examen, uppmuntran till utveckling av kursplanerna, mer arbetsplatsbaserat lärande och stärkta samarbeten mellan utbildningsinstitutioner och arbetsplatser.

		<p>vii. Tillämpa medellångsiktiga resultat (enligt slutsatserna från Riga) inom yrkesutbildningar (se närmare uppgifter i slutet av texten) och samtidigt stärka den europeiska alliansen för lärlingsutbildningar och effektivare förutspå arbetsmarknadens behov.</p> <p>viii. Tillämpa den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande (se närmare uppgifter i slutet av texten).</p>
--	--	---

PRIORITERADE OMRÅDEN		Konkreta frågor
2	Inkluderande utbildning, jämlikhet, lika möjligheter, likabehandling och främjande av medborgerliga kompetenser	<p>i. Hantera den ökande mångfalden bland elever och studenter och förbättra tillgången till en inkluderande allmän utbildning av kvalitet för alla elever – inklusive missgynnade grupper, såsom elever med särskilda behov, nyanlända migranter, personer med migrantbakgrund och romer – samtidigt som man bekämpar diskriminering, rasism, segregering, mobbning (inklusive nätmobbning), våld och fördomar.</p> <p>ii. Ta itu med problemet med skillnader mellan könen i fråga om utbildning och yrkesutbildning och de ojämlika möjligheterna för kvinnor och män och uppmuntra till bättre genusbalans vid valet av utbildning.</p> <p>iii. Underlätta för migranter att lära sig landets utbildnings- och arbetspråk genom formellt och icke-formellt lärande.</p> <p>iv. Främja medborgerlig, interkulturell och social kompetens, ömsesidig förståelse och respekt samt egenansvar för demokratiska värderingar och grundläggande rättigheter på alla utbildningsnivåer.</p> <p>v. Förbättra det kritiska tänkandet och internet- och mediekompetens.</p>

PRIORITERADE OMRÅDEN	Konkreta frågor
<p>3 Öppen och innovativ utbildning för alla, helt anpassad till vår digitala era</p>	<ul style="list-style-type: none"> i. Ytterligare utforska potentialen i innovativa och aktiva pedagogiska modeller i systemet, t.ex. lärarutbyten mellan forskningsområden och olika samarbetsmodeller, för att stötta utvecklingen av relevanta kunskaper och kompetenser på hög nivå samtidigt som man främjar inkluderande utbildning för alla, även för elever från missgynnade förhållanden och elever med funktionshinder. ii. Uppmuntra samverkan genom att stimulera engagemanget från elever, lärare, pedagoger, skolledare och annan undervisande personal, föräldrar och lokalsamhället (t.ex. grupper i det civila samhället, arbetsmarknadens parter och företag). iii. Skapa fler synergier mellan utbildning, forskning och innovation, med hållbar tillväxt i åtanke, genom att utgå från utvecklingen inom högre utbildning men med nytt fokus på yrkesutbildningar och yrkesskolor. iv. Uppmuntra användandet av IKT för att på så sätt öka kvaliteten och relevansen hos utbildningar på alla nivåer. v. Öka tillgängligheten till och kvaliteten hos öppna och digitala utbildningsresurser och undervisningsmetoder på alla utbildningsnivåer i samarbete med europeiska användare av öppen källkod. vi. Som svar på den digitala revolutionen uppmuntra utvecklingen av digitala färdigheter på alla utbildningsnivåer, inklusive icke-formellt och informellt lärande.

PRIORITERADE OMRÅDEN	Konkreta frågor
<p>4 Ordentligt stöd för lärare, skolledare och annan undervisande personal</p>	<ul style="list-style-type: none"> i. Se till att rekrytera och välja ut de bästa och mest lämpade lärarkandidaterna, och även ge dem en introduktion till yrket. ii. Göra läraryrket mer attraktivt och prestigefyllt för båda könen. iii. Stödja grundläggande lärarutbildning samt möjligheter till fortbildning på alla nivåer, särskilt för att kunna hantera den ökade mångfalden bland elever, elever som slutar skolan i förtid, lärande på arbetsplatsen, digitala färdigheter och innovativa pedagogiska modeller (t.ex. EU-verktyg som eTwinning, School Education Gateway och Epale, den europeiska e-plattformen för vuxenutbildning). iv. Stödja främjandet av undervisning av hög kvalitet på alla nivåer vid utformningen av lärarutbildningsprogram och inom utbildningsorganisationer och stimulansåtgärder samt undersöka nya sätt att bedöma lärarutbildningarnas kvalitet.

PRIORITERADE OMRÅDEN	Konkreta frågor
<p>5 Öppenhet och erkännande av färdigheter och kompetenser för att uppmuntra inlärning och arbetstagares rörlighet</p>	<ul style="list-style-type: none"> i. Skapa en grund för öppenhet, kvalitetssäkring, validering och därigenom erkännande av färdigheter och/eller kvalifikationer, inklusive sådana som förvärvats genom digitalt lärande, lärande på nätet och resurser för öppen undervisning samt icke-formellt och informellt lärande. ii. Förenkla och rationalisera verktygen för öppenhet, dokumentering, validering och erkännande, som innebär direktkontakt med elever, arbetstagare och arbetsgivare samt i högre grad genomföra den europeiska referensramen för kvalifikationer och nationella referensramar för kvalifikationer. iii. Stötta möjligheterna till rörlighet för elever, lärlingar, studenter, pedagoger och forskare. iv. Utveckla strategiska partnerskap och gemensamma kurser, särskilt genom att göra högre utbildning och yrkesutbildning och annan utbildning mer internationaliserad.
<p>6 Hållbara investeringar, kvalitet och effektivitet inom utbildnings-systemen</p>	<ul style="list-style-type: none"> i. Undersöka vilka möjligheter investeringsplanen för Europa skapar inom utbildning, inklusive främjandet av finansieringsmodeller som lockar privata aktörer och kapital. ii. Uppmuntra medlemsstaterna att använda sig av faktabaserat beslutsfattande, inbegripet bedömning och utvärdering av utbildningssystem, för att följa upp strategier och ta fram reformer som ger bra utbildning på ett effektivare sätt. iii. Främja innovativa metoder för att säkra hållbara investeringar i utbildning, undersöka olika former av prestationsgrundad finansiering och kostnadsfördelning i de fall detta är lämpligt.

SÄRSKILDA PRIORITERINGAR FÖR YRKESUTBILDNING SAMT FÖR VUXENUTBILDNING FRAM TILL 2020

För de sektoriella agendorna för yrkesutbildning (Brygge-Köpenhamnsprocessen) och för vuxenutbildning krävs en mer detaljerad analys - och godkännande via denna gemensamma rapport – för resultat och prioriteringar fram till 2020.

I. YRKESUTBILDNING:

I slutsatserna från Riga av den 22 juni 2015 föreslogs följande nya uppsättning medelfristiga mål¹⁵ när det gäller yrkesutbildning under perioden 2015-2020:

- Främja alla former av **lärande på arbetsplatsen**, med särskilt fokus på lärlingssystem, genom att involvera arbetsmarknadens parter, företag, olika yrkeskammare och yrkesutbildningsinstitutioner samt genom att stimulera innovation och företaganda.
- Ytterligare utveckla mekanismer för **kvalitetssäkring** inom yrkesutbildningar i linje med Eqavet-rekommendationerna¹⁶ och inom ramarna för kvalitetsäkringssystem etablera regelbundna **informations- och återkopplingstillfällen inom grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad fortbildning¹⁷ baserade på läranderesultat.**
- Göra **yrkesutbildningar och kvalifikationer mer tillgängliga för alla** genom mer flexibla och genomträngliga system, särskilt effektiva och integrerade vägledningstjänster samt validering av icke-formellt och informellt lärande.
- Ytterligare stärka **nyckelkompetenser** inom yrkesutbildningarnas kursplaner och erbjuda effektivare möjligheter att förvärva eller utveckla dessa kompetenser genom grundläggande yrkesutbildning eller yrkesinriktad fortbildning.

¹⁵ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

¹⁶ EUT C 155, 8.7.2009.

¹⁷ EUT C 324, 1.12.2010, s. 5.

- Introducera systematiska strategier och möjligheter för **grundläggande utbildning och fortbildning för lärare vid yrkesutbildningar**, både i skolor och på arbetsplatser.

II. VUXENUTBILDNING:

I den förnyade europeiska agenda för vuxenlärande¹⁸ som rådet antog 2011 anges ett antal prioriterade områden för perioden 2012–2014, men dessa placeras i ett längre perspektiv i linje med de fyra strategiska målen för Utbildning 2020. De särskilda prioriteringar som medlemsstaterna, med stöd av Europeiska kommissionen, ska inrikta sig på fram till 2020 för att uppnå en långsiktig vision för agendan är följande:

- **Förvaltning:** Säkerställa att vuxenutbildningen stämmer överens med andra politikområden samt förbättra överensstämmelsen, ändamålsenligheten och relevansen sett till behoven hos samhälle, ekonomi och miljö. I de fall detta är lämpligt, öka båda privata och offentliga investeringar.
- **Utbud och nyttjande:** Utöka utbudet av vuxenutbildning av bra kvalitet rejält, särskilt vad gäller läs- och skrivkunskaper samt matematiska och digitala färdigheter, och öka nyttjandet av utbildningarna genom effektivare marknadsföring, vägledning och motivationsstrategier inriktade på de grupper som bäst behöver utbildning.
- **Flexibilitet och tillgänglighet:** Förbättra tillgängligheten genom mer arbetsplatsbaserat lärande och effektivt bruk av IKT-verktyg. Skapa processer för att kartlägga och utvärdera färdigheter hos lågutbildade vuxna, och erbjuda dem som saknar kvalifikationer från nivå 4 enligt den europeiska referensramen för kvalifikationer tillräckligt med nya chanser för att nå en erkänd kvalificering i enlighet med europeiska referensramen för kvalifikationer.
- **Kvalitet:** Förbättra kvalitetssäkring (bl.a. övervakning och resultatmätning) samt grundläggande och fortsatt utbildning av vuxenutbildare och samla in nödvändig information om utbildningsbehov för att effektivt kunna ringa in och erbjuda rätt åtgärder.

¹⁸ EUT C 372, 20.12.2011, s. 1.